

**RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ
PANA KRZYSZTOFA PLUSKOTY NA PODSTAWIE
REŻYSERII SPEKTAKLU „BALLADYNA” JULIUSZA
SŁOWACKIEGO, ROLI GRABCA I ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
PT „NIESPRAWIEDLIWY SĄD NAD BALLADYNĄ”
ORAZ DOROBKU ARTYSTYCZNEGO
I PEDAGOGICZNEGO.**

Pan Krzysztof Pluskota jest wybitnym aktorem, reżyserem, nauczycielem akademickim oraz dyrektorem Teatru STU w Krakowie. Jego dorobek artystyczny budzi uznanie, a aktywność twórcza i pedagogiczna zasługuje na szczególne podkreślenie.

W 2001 roku ukończył Państwową Wyższą Szkołę Teatralną im. Ludwika Solskiego w Krakowie, obecnie Akademię Teatralną im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie. Już w czasie studiów był wyróżniającym się studentem. Wykazywał się oryginalnym poczuciem humoru i umiejętnością twórczego wykorzystania tego atutu w pracy aktorskiej. Znakomicie potwierdził to w przedstawieniu dyplomowym „Jak wam się podoba” Williama Szekspira w reżyserii Andrzeja Wajdy, w którym zagrał rolę Lakmusa.

W 1999 roku Krzysztof Pluskota zadebiutował w przedstawieniu grupy Rafała Kmity „Wszyscyśmy z jednego szynela”, z którą współpracował do 2010 roku.

Jako aktor o niezwykle szerokim wachlarzu możliwości Krzysztof Pluskota od lat zachwyca dojrzałością sceniczną, wszechstronnością i charyzmą. Na deskach Krakowskiego Teatru Scena STU stworzył wiele wyrazistych i niezapomnianych kreacji w spektaklach reprezentujących najwyższy poziom zarówno dramatu, jak i komedii, między innymi w „Biesach”, „Wesołych kumoszках z Windsoru”, „Trzech siostrach” czy „Weselu”. W Teatrze STU w Krakowie zagrał blisko trzydzieści głównych ról, a także wyreżyserował trzy przedstawienia.

Swoją szeroką erudycję, doskonale wyczucie konwencji oraz umiejętność budowania złożonych postaci udowadniał również we współpracy z wieloma renomowanymi scenami w Polsce, tworząc kreacje, które na długo pozostają w pamięci widzów. Współpracował między innymi z warszawskim Teatrem Polonia, Och-Teatrem oraz Teatrem Rozrywki w Chorzowie.

Krzysztof Pluskota posiada również bogaty dorobek filmowy. Jest dobrze znany widzom małego ekranu z licznych występów w popularnych serialach obyczajowych i komediowych. Potrafi w krótkim czasie zbudować wiarygodną i autentyczną postać, dzięki czemu wypracował własny, rozpoznawalny profil aktorski.

Od 2018 roku jest wykładowcą na Wydziale Aktorskim Akademii Teatralnej im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie. Jego działalność pedagogiczna niewątpliwie przynosi znaczące rezultaty, czego dowodem jest między innymi pozytywna rekomendacja Prodziekana Wydziału Aktorskiego, dr. hab. Grzegorza Mielczarka:

„Jest szanowanym i lubianym pedagogiem Wydziału Aktorskiego, zaangażowanym w życie społeczności akademickiej. Ciekawość artystyczna, pasja i profesjonalizm, które są znakami rozpoznawczymi pana Krzysztofa Pluskoty, utwierdzają mnie w przekonaniu, że będzie nadal badał metody pedagogiczne i aktorskie”.

W 2019 roku został Dyrektorem Sceny Teatru STU. Obecnie w Teatrze STU można go oglądać między innymi w „Biesach”, „Boże mój!”, „Firma dziękuje”, „Wariacjach Tischnerowskich”, „Przyborze i Wasowskim. Domu Wyobraźni”, „Naszych żonach”, „Kiedy sobie znowu umierała”, „Trzech siostrach”, „Balladynie” oraz „Ślubach panieńskich”. Dwa ostatnie z wymienionych przedstawień wyreżyserował osobiście.

Jako reżyser i pedagog Krzysztof Pluskota wykazał się odwagą artystyczną i badawczą godną najwyższego uznania. Jego autorskie odczytanie dramatu Juliusza Słowackiego zostało wsparte wnikliwymi badaniami zawartymi w pracy doktorskiej „Niesprawiedliwy sąd nad Balladyną”.

Aby skonfrontować własne idee ze skostniałym historyczno-alegorycznym kanonem interpretacyjnym, zaprosił do badań i współpracy wybitnego autorytetu w dziedzinie psychiatrii i psychoterapii – prof. Bogdana de Barbaro, lekarza psychiatrę, psychoterapeutę, profesora nauk medycznych oraz członka Rady Naukowej Centrum Ochrony Dziecka. Wspólne zgłębianie motywów postępowania Balladyny, a także analiza psychiki tytułowej bohaterki i pozostałych postaci dramatu prowadzą do niezwykle odkrywczych i inspirujących wniosków.

Szczególnie interesujące jest również zakończenie pracy doktorskiej, przyjmujące formę mowy obrończej. Krzysztof Pluskota z pasją podejmuje próbę obrony swojej bohaterki, przedstawiając argumentację, która stanowi nie tylko oryginalne podsumowanie wcześniejszych rozważań, lecz także konsekwentne dopełnienie przyjętej przez autora perspektywy interpretacyjnej.

Pluskota spogląda na bohaterów dramatu ze współczuciem, przenosząc punkt ciężkości z jednoznacznego moralizatorstwa na pogłębioną analizę psychologiczną motywacji ludzkich zachowań. Pokazuje tym samym swoim studentom, że klasyka nie jest martwym zabytkiem, lecz żywą materią artystyczną, zdolną dotykać najczulszych strun współczesnej wrażliwości.

W swojej pracy doktorskiej Krzysztof Pluskota podejmuje próbę radykalnego dialogu z tradycją krytyczno literacką i proponuje ponowne odczytanie „Balladyny”. Formuluje i konsekwentnie broni fundamentalnej tezy, zgodnie z którą Balladyna nie jest jedynie opowieścią o moralnym potworze, lecz przede wszystkim studium psychologicznym osobowości osaczonej przez opresyjny system społeczny oraz uwarunkowania zewnętrzne.

Celem autora, jak sam wskazuje, jest „skłonienie współczesnego odbiorcy do głębszej refleksji na temat okoliczności i przyczyn, które doprowadziły Balladynę do zabicia siostry”.

Szczególnym dopełnieniem tej koncepcji jest kreacja Grabca w reżyserowanym przez Krzysztofa Pluskotę spektaklu. Stanowi ona prawdziwy majstersztyk aktorskiego rzemiosła połączonego z psychologiczną głębią. Pluskota zrywa z łatwą i tradycyjną interpretacją tej postaci – nie sprowadza jej wyłącznie do baśniowo-komicznego epizodu ani do stereotypowego obrazu wulgarnego „chłopa-pijaka”, jak przez dziesięciolecia przedstawiała go powierzchowna tradycja interpretacyjna. W jego ujęciu Grabiec zyskuje niezwykle organiczny, a zarazem tragikomiczny wymiar.

Będąc z jednej strony żywiołowym obiektem pożądania rodem z ludowej baśni, staje się zarazem kluczowym punktem odniesienia dla wewnętrznego świata Balladyny oraz katalizatorem tragicznego ciągu zdarzeń.

Jako aktor Pluskota buduje tę postać z godną podziwu lekkością i sceniczną świadomością. Łączy w niej naturalną ekspresję gestu, dowcip oraz głębszą, podszytą fatalizmem refleksję nad losem człowieka uwikłanego w działanie sił od niego niezależnych.

Za swoją działalność artystyczną oraz społeczno-kulturalną Krzysztof Pluskota został w 2021 roku wyróżniony prestiżową Odznaką Honorową „Honoris Gratia”, przyznawaną przez Prezydenta Miasta Krakowa.

Dziś, jako Dyrektor Sceny STU, nie tylko kultywuje najwyższe standardy teatru artystycznego, lecz także aktywnie uczestniczy w kształtowaniu przyszłości polskiej sceny. Jest artystą obdarzonym niezwykle wyobraźnią, odwagą twórczą i głębokim szacunkiem dla słowa oraz człowieka.

KONKLUZJA

Pan Krzysztof Pluskota jest jednym z najwybitniejszych aktorów swojego pokolenia. Potwierdzają to zarówno opinie krytyków, jak i uznanie środowiska artystycznego i akademickiego. Jego bogaty dorobek artystyczny nie tylko poszerza granice teatru, lecz także inspirowa kolejne pokolenia twórców do poszukiwania własnego języka artystycznego. Odwaga, konsekwencja i niezależność twórcza sprawiają, że należy on do ważnych postaci współczesnego teatru polskiego.

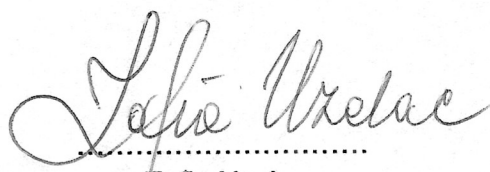
Różnorodność podejmowanych tematów, wszechstronność warsztatu oraz nieustanna gotowość do podejmowania nowych wyzwań wzbudzają uznanie dla jego działalności artystycznej i pedagogicznej. Dojrzały artysta powraca w swojej pracy do młodzieńczego zachwytu teatrem, konfrontując go z doświadczeniem wieloletniej praktyki scenicznej, reżyserskiej i pedagogicznej.

Niezwykły dorobek Pana mgr. Krzysztofa Pluskoty – aktora, reżysera, pedagoga oraz Dyrektora Sceny STU – stanowi świadectwo konsekwentnego, pełnego pasji dialogu z polską tradycją teatralną. Jego działalność artystyczna i naukowo-pedagogiczna dowodzi, że teatr może pozostawać jednocześnie przestrzenią tradycji i nieustannego poszukiwania nowych sposobów rozumienia człowieka.

W mojej ocenie dorobek artystyczny, reżyserski, pedagogiczny i organizacyjny Pana Krzysztofa Pluskoty, a także przedstawiona przez niego praca doktorska, stanowią znaczący i oryginalny wkład w rozwój współczesnej refleksji nad sztuką aktorską i teatralną. Podejmowane przez niego badania oraz ich praktyczna weryfikacja sceniczna świadczą o dojrzałości artystycznej, samodzielności badawczej i wysokich kompetencjach zawodowych.

Stwierdzam, iż dzieło będące przedmiotem postępowania oraz rozprawa doktorska spełniają wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 poz. 85 ze zm.) i wnioskuję dopuszczenie mgr. Krzysztofa Pluskotę do dalszych procedur przewodu doktorskiego.

.....

.....
Zofia Uzelac